

Färgglada arbetskläder inom barnsjukvården

Figurens och färgens betydelse på arbetskläderna

Silja Virtanen

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Sjukskötare
Identifikationsnummer:	6344
Författare:	Silja Virtanen
Arbetets namn:	Färgglada arbetskläder inom barnsjukvården
Handledare (Arcada):	Annikki Arola och Ira Jeglinsky-Kankainen
Uppdragsgivare:	Projekt Lek, le och trivas/ Projekt Liv
Sammandrag: I detta examensarbete presenteras en produkt som är designad av skribenten. Produkten är en vidareutveckling av sjukvårdspersonalens arbetskläder till kläder som utseendemässigt bättre passar in på en barnavdelning. Skribenten valde av egen personliga upplevelse designa arbetskläder som skulle ersätta de vita och kalla arbetsdräkterna som används i dagens sjukhusmiljöer. I arbetet hanteras bland annat om hur barn upplever sjukhusmiljöns färger och hur de påverkar deras känslor samt vårdpersonalens arbetskläder och rädslor inför kommande ingrepp. I arbetet lyftes också fram kriterierna av arbetsklädernas material och hur arbetskläderna har formats under sjukvårdshistorien. Syftet med arbetet är att underlätta trivseln på barnavdelningar genom att använda färgglada och mönstrade arbetskläder fyllda med egen designad figur. Till den teoretiska referensramen används Kati Erikssons teori om ”Ansa, leka och lära”. Teorin ger förklaringen till hur barnen kan hantera känslor och olika situationer genom lek som leder till lärandet. Till metoden för produktutvecklingen används Kari Salonens konstruktiva modell. Modellen indels i sju olika faser som leder till en kontinuerlig utveckling för produkten. För att kunna få svar på frågeställningarna i arbetet har fyra barn i olika ålder och deras förälder intervjuats. Deras kommentarer jämförs med insamlad litteratur, varefter slutsatserna att framställa produkten dras. Till produktens basfärg valdes en varm färg. Resultatet av produkten har en positiv inverkan på både färgvalet och figuren. En tydlig förbättring i trivseln på barnavdelningar kan inte bevisas. I diskussionen reflekterar skribenten kring valen som gjorts under arbetsprocessen samt framtids möjligheter för produkten.	
Nyckelord:	Barn, färg, figur, arbetskläder, sjukhus, rädsla, trivsel, produktutveckling,
Sidantal:	32 + bilagor
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sairaanhoitaja
Tunnistenumero:	6344
Tekijä:	Silja Virtanen
Työn nimi:	Värikkäät työvaatteet lasten sairaanhoidossa
Työn ohjaaja (Arcada):	Annikki Arola ja Ira Jeglinsky-Kankainen
Toimeksiantaja:	Projekt Lek, le och trivas/ Projekt Liv
Tiivistelmä: Tässä opinnäytetyössä esitetään tuote, jonka kirjoittaja on itse suunnitellut. Tuote on uudistus kehittäminen sairaalahenkilökunnan työvaatteista, joita kehitellään sopivammaksi lasten osastoille. Kirjoittaja päätti oman kokemuksensa pohjalta kehittää hoitajien työvaatteita, jotka korvaisivat valkoiset ja kylmät työvaatteet, joita nykyään käytetään sairaaloissa. Opinnäytetyössä käsitellään mm. kuinka lapset kokevat sairaalaympäristön värit ja niiden luomat tunteet, hoitohenkilökunnan työvaatteet ja pelot tulevista toimenpiteistä. Työssä korostetaan myös työvaatteiden materiaalien valintakriteerit sekä miten työvaatteet ovat kehittyneet sekä johtaneet tämän päivän työvaatteiden ulkonäköön. Työn tavoitteena on lisätä viihtyisyyttä lasten osastoilla käyttämällä värikkäitä ja kuviollisia työvaatteita, joissa on kirjoittajan suunnittelema hahmo. Teoreettisena viitekehyksenä käytetään Kati Erikssonin teoriaa ”Ansa, leka och lära”. Teoria antaa selityksen sille miten lapsi oppii käsittelemään leikin kautta tunteitaan ja erilaisia tilanteita. Opinnäytetyön tuotekehityksessä käytetään Kari Salosen konstruktivistista mallia. Malli jaetaan seitsemään eri vaiheeseen, jotka johtavat tuotteen jatkuvaan kehitykseen. Tuotteen arvioinnissa on haastateltu neljä lasta ja heidän vanhempiaan, joiden kommentteja on verrattu kirjallisuudesta kerättyyn tietoon, joka ohjaa värien ja materiaalien valintaa. Työvaatteen pohjaväriksi valittiin lämmin väri. Tuotteen väri ja hahmo miellyttivät haastateltavia. Keskusteluosiossa kirjoittaja kuvaa tuotekehittelyn aikana tehtyjä valintoja sekä tuotteen tulevaisuuden mahdollisuuksista.	
Avainsanat:	Lapsi, väri, kuvio, työvaatteet, sairaala, pelko, viihtyvyys, tuotekehittäminen
Sivumäärä:	32 + liitteet
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	

INNEHÅLL

Förord	6
1 Inledning.....	7
2 Bakgrund	7
2.1 Hur upplever barnet sjukhusmiljön?.....	8
2.2 Barns rädsla för vårdpersonalens arbetskläder.....	9
2.3 Barnets utveckling om färger och form.....	10
2.4 Konstens betydelse och dess påverkan på individen.....	11
2.5 Kriterier för arbetskläder.....	12
2.5.1 Utvecklingen av arbetskläderna från då till nu.....	13
2.6 Sammanfattning för bakgrunden.....	15
3 Teoretisk referensram.....	15
4 Syfte och frågeställningar.....	16
5 Tidsplan	17
6 Metod.....	18
6.1 Arbetsprocessen	19
6.1.1 Idéfas.....	19
6.1.2 Planfasen	20
6.1.3 Förfasen.....	20
6.1.4 Bearbetningsfasen.....	22
6.1.5 Utvärderingsfasen	23
6.1.6 Slutligautformningen.....	24
6.1.7 Färdig produkt.....	24
7 Etiska övervägande	24
8 Resultat	25
9 Diskussion.....	26
9.1 Metoddiskussion.....	27
9.2 Utmaningar och problem under produktutveckling	27
Källor.....	32

Bilagor	34
Figurer	37

FÖRORD

Som inledning för detta arbete vill jag tacka personer som har hjälpt och stött mig under processen av detta examensarbete. För det första vill jag tacka mina föräldrar som uppmuntrat mig att fortsätta studera och ha förtroende på mig själv. Till det andra vill jag tacka Jannica Hellén och Nicole Fredriksson som har hjälpt att hitta och dela källor samt ge råd vid skrivandet av detta examensarbete. Till sist vill jag tacka Ira Jeglinsky-Kankainen och Annikki Arola av handledandet om examensarbetets skrivande. Utan deras råd och uppmuntran skulle detta arbete vara ett totalt kaos.

1 INLEDNING

Detta examensarbete grundar sig på Arcadas projekt lek, le och trivs som drivs i samarbete med välgörenhetsföreningen LIV. Projekt LIV grundades av Nina Brännkärr-Friberg, Johanna Stenback och Gunnar Norrlund i Jakobstad 2014. Projektets mål är att förbättra och utveckla en omgivning där barnen kan uppleva glädje oberoende av långtidssjukdom. (Project Liv 2014)

Bakom detta examensarbete baserar sig på arbetskläderna som användes av tandvårdspersonalen och hur de påverkat mig när jag varit patient som barn. Rädslan av att inte veta vad som skulle ske då man gick in till tandläkarens rum. Rädslan ökade då man så instrumenten som troligtvis skulle användas för tand kontrollen. Utrymmet var sterilt och omringad av två vitklädda vårdare med masker på. Smärtan av den grova putsningen och lappandet av hålet i min tand fick mig att försöka undvika tandläkare så mycket som möjligt.

Känslan av att ha blivit inlåst och ensam utan självbestämmanderätt kan flera barn och vuxna känna sig ännu idag på olika läkarmottagningar. Därför är det viktigt att vårdomgivningen kunde reflektera en mer tryggare och lugnare bemötande av patienten. Då jag nämner vårdomgivningen syftar jag också på vårdarnas arbetskläder. Arbetskläderna kunde användas för att skapa en mer positivare upplevelse på t.ex. en läkarmottagning.

Genom att använda den kunskap och forskning som gjorts under de senaste åren, har vi möjlighet att utveckla en mer passande klädsel för barn i sjukhusomgivningen. Med denna grundliga undersökning kan jag göra basen för en produkt som möjligtvis senare kan tas i bruk. Målet inom barnsjukvården är att barnen skall må bra och trivas på ställen som inte är deras egna hem.

2 BAKGRUND

I mitt examensarbete fokuserar jag på barn i åldern 0–12 år. Själva begreppet barn skulle vara för brett för denna studie. Genom att avgränsa till en mindre åldersgrupp kommer det att vara lättare att hitta specifika svar på mina frågeställningar.

För att kunna underlätta barnets trivsel i sjukhusomgivningen skall man ha förståelse för vad barnen är rädda för. Genom att känna till vilka saker barnen är rädda för kan vi bygga upp en mer barnvänlig miljö på sjukhusen.

2.1 Hur upplever barnet sjukhusmiljön?

Sjukhusmiljön är skrämmande för barn i olika ålder. Salmela (2010 s.11–12) beskriver om hur barnen själva ser och upplever miljön som gör det så skrämmande. De vanligaste rädslorna som flera barn lyfter fram är att sjukhusmiljön i sig själv är skrämmande. Känslor som sjukhusomgivningen framkallar är övergivenhet, upplevelse av smärta och att deras självbestämmanderätt är begränsad. Barnen lyfter också fram att de är rädda för sjukskötaren som har kontroll över dem och inte berättar om vad de håller på med. Alla de små detaljer som barnen inte känner igen från förut, gör att barnen är rädda och kopplar dem till sjukhusmiljön där det görs obehagliga saker. (Salmela 2010 s. 11–12)

Ett barn kan inte hanteras på samma sätt som en vuxen och därför krävs det olika lösningar när det berör barnsjukvården. Det har forskats i flera år om hur barnens utveckling framskrider då barnet växer. Man har kommit fram till att barnen utvecklar sin kunskap genom att själva hantera materialet eller föremålet i sina egna händer. Som äldre börjar barnen fråga om saker och vill ha svar på de saker det inte känner igen från förut. Genom att stöda barnets utveckling kan man inom sjukvården forma omgivningen till en mer lärorik och ett bekvämare ställe för dem. Det finns forskningar om hur ett barn önskar att en sjukhusomgivning skulle kunna se ut samt vilka saker de önskar av sin vårdare som tar hand om det. I sin doktorsavhandling lyfter Tuomi (2008 s. 25–26) fram de saker som barnen bl.a. förväntar sig av en sjukskötare. Exempel på önskemål är att vårdaren skall ha bra humor, humana drag och fram för allt färggrannare kläder. Genom dessa önskemål kan barnet och vårdaren förstärka sin vårdrelation samt bygga upp ett starkt förtroende för varandra.

Små barn uttrycker sig inte med ord då de upplever smärta. Då bör man genom observation kunna bedöma styrkan av smärtan för att kunna öka barnets välbefinnande. I boken Barn- och ungdomssjukvård beskriver Hallström m.fl. (2003 s. 112–114) hur man kan bedöma barnets nivå av smärta genom observation. En typisk reaktion av smärta hos spädbarn kan iakttas då de hopknutna knogarna är vita. Barn vid tre års ålder

kan man observera genom att se på kroppsställningen och ansiktsuttryck. Det är vanligt att man använder sig av ansiktssmärtskalan VAS för barn. VAS förklaras som en visuell likhets skala för smärta hos barn och ungdomar, se bilaga 5 s.36. Barnet är då så gammalt att det själv kan bedöma och beskriva sin smärta genom olika ansiktsuttryck på VAS-skalan. (Hallström m.fl. 2003 s. 112–114)

För att man skall kunna öka barnets trivsel i sjukhusmiljön, skall man också ta i beaktande hur vårdpersonalens arbetskläder påverkar på barnet. Det har gjorts en forskning av Albert m.fl. (2013) om hur vårdpersonalens arbetskläder påverkar barnets trivsel på sjukhusen. Forskningen gick ut på att man intervjuade barn i olika ålder och bad dem berätta om sin känslomässiga upplevelse då de fick se fem olika arbetsuniformer på en vårdare. Arbetskläderna hade samma material och form men färgen och figurerna på kläderna var annorlunda. Färgerna och figurerna som användes var: marinblå, vitt, varm violett med gula små figurer, vit bakgrund som var fylld med små blommor och en vit bakgrund som hade sjukhusets logo med gult och blått tryck. Forskningen resulterade i att de arbetskläder som hade färggrann bakgrund förmedlade positiva känslor hos barnen. Det som kom fram i forskningen var att det för barnen inte spelade någon roll om det finns figurer på arbetskläderna eller inte. Barnen hänvisade till att det alltid är trevligt med att ha en färggrannare omgivning. I resultatet lyfts det fram att fastän de färggranna arbetskläderna framkallar mest positiva känslor, utesluter det inte att de vita mer färglösa arbetskläderna endast skulle förmedla negativa känslor till barn. (Albert et al. 2013 s. 141–145) Detta visar att barnen inte har något emot de vita arbetskläderna som används i dag. Dock är det önskvärt att man skulle använda sig mera av de färggranna arbetskläderna. Om färggranna arbetskläder kan förbättra sambandet mellan vårdaren och barnet i vårdrelationen skall detta prövas och utvecklas vidare. (Albert et.al 2013 s.145–149)

2.2 Barns rädsla för vårdpersonalens arbetskläder

Det har gjorts en hel del undersökningar om barn och deras rädslor. Man har funnit sätt att minska på rädslor, men det finns fortfarande flera områden som behöver utvecklas. I forskningar har det bevisats att barn kan bli skrämda av vårdpersonalens skyddskläder. I Salmelas forskning undersöker hon om hur barn i åldern 4–6 år reagerar på sjukhusrela-

terade rädslor och vilka coping-strategier de skapar. Salmela (2010 s.14) skriver:” Barn kan också vara rädda för sjukskötarens skyddskläder”.

Det har konstaterats flera gånger att barn bättre kan bearbeta sjukhussituationer om barnet får leka före de olika ingreppen. I sin artikel beskriver Olli (2011 s. 18–20) hur man med olika leksaker och lekar kan förbättra vård av barn. Enligt Olli (2011 s. 18–20) kan man göra rollbyten med barnet, så att barnet får klä på sig vårdpersonalens kläder för att ha kontroll över situationen och genom detta bearbeta rädslan i sjukhusomgivningen.

2.3 Barnets utveckling om färger och form

Boken De första sju åren av Britta Alin-Åkermark berättar hon om hur ett nyfött barn klarar av att reagera för olika former, mönster och figurer. Barnen är nyfikna och försöker i tidig ålder ta in all information om föremål i sin omgivning. För ett spädbarn krävs det att föremålet skall vara stilla för att det skall kunna känna igen föremålet och bearbeta föremålet. Spädbarnen föredrar att se på figurer och föremål som är obekanta och nya saker än figurer som är bekanta. Mest föredrar de mönster som liknar människans ansikte. (Alin-Åkermark 2002 s. 88) På samma sätt som med figurer kan spädbarn redan i ett tidigt skede urskilja färger. Det har i forskningar visat sig att ett spädbarn redan vid 15 dagars ålder klarar av att urskilja färger i sin omgivning. I en annan forskning har man också konstaterat att ett barn som är bara 12 timmar gammalt också klarar att urskilja färgerna i sin omgivning. Dock kan barnet inte förstå eller veta vad färgen heter. Detta skapar en förförståelse för igenkännande vid en senare ålder. (Alin-Åkermark 2002 s. 88)

När barnet är 7–9 månader gammalt har det visat sig att det reagerar starkare på färggranna färger som rött, orange och gult. De kalla färgerna blått, violett och grönt ignoreras av barnen nästan helt och hållet vid denna ålder. Då barnet är nästan ett år gammalt känner det igen alla färgerna och kan reagera till dem vid olika tillfällen. Formens och färgens intresse växlar beroende på barnens ålder. Barn föredrar former före färger då föremål skall placeras i kategorier vid 3–9 års ålder. Då barnet kommit till 5–6 års ålder förlorar det intresse för formens betydelse. Också vid denna ålder kan barnet känna igen upp till tio olika färger samt namnge dem. (Alin-Åkermark 2002 s. 88–279) Orsaken till att intresset sjunker är p.g.a. barnet skall också lära sig de motoriska och kognitiva kun-

skaperna för att bli en självständig individ. Studierna hänvisar dock till att intresse för färggranna föremål mistes aldrig. (Alin-Åkermark 2002 s. 88–279)

Uppfattningen av färg och form utvecklas till en allt noggrannare nivå under barnets uppväxt. Då undersöks hur det visuella objektigenkännandet fungerar i hjärnan. Enligt Stirling (2002 s. 190–191) måste hjärnan känna igen objektet fastän det inte är någon skillnad var objektet faller på näthinnan, hjärnan skall ändå kunna känna igen vad objektet är. Rörelseriktningen har ingen påverkan på hjärnans förmåga att känna igen objektet. Slutligen lyfter Stirling fram hur färger hjälper oss att lättare urskilja figurerna i vår omgivning.

I artikeln av Yle intervjuas klädesdesignern Paola Suhonen för att ha designat de nya patientkläderna till det nya barnsjukhuset i Mejlans. (Kursi, Yle 2018) Suhonen förklarar hur hon har hållit olika verkstad för barnen var det sen uppkom figuren namngavs havsugglan. I intervjun lyfte Suhonen fram att färgen på patientkläderna måste vara neutral och matt p.g.a. att man skall lätt kunna urskilja symtom som kan uppkomma hos patienter. (Kursi, Yle 2018)

Det finns behov att undersöka hur färgerna och figurerna skulle hjälpa barnet att trivas bättre i sjukhusomgivningen. Man kunde börja genom att göra vårdpersonalens arbetskyddskläder färggrannare. Det har skapats utrymmen där barnen kan leka och öka på sitt sociala umgänge. Men det har inte skett någon förändring i vårdpersonalens arbetskyddskläder. Dagens arbetsskyddskläder har neutrala färger som vitt, grönt och blått. I arbetsskyddskläderna finns inte heller några figurer. Av denna orsak vill jag utveckla arbetsskyddskläder som skulle vara färggranna och fyllda med figurer, för att hämta mera glädje och färg till den sterila sjukhusomgivningen.

2.4 Konstens betydelse och dess påverkan på individen

För att kunna skapa arbetsskyddskläder fyllda med figurer och färger bör man ta i beaktande konsten med dess färger och former. Varje individ bearbetar bilderna på olika sätt. Bearbetningen bygger på vars och ens integrationsförmåga samt förmåga att relatera till den konst som finns i t.ex. målningar. Enligt Wikström (1997 s. 50–54) förklaras individens reaktion på konsten genom hur hen uppfattar verkligheten. Individen kan an-

vända sig av den miljö där hen lever för sitt bearbetande av målningar. Enligt forskningarna som Wikström (1997 s. 50–54) lyft fram visar det sig till att konsten har två olika preferenser för hur något skall se ut. Den ena föredrar enkel, symmetri, religiösa motiv samt porträtt av betydelsefyllda personer och beskriver sig själv som naturlig, nöjd, lugn och tålmodig. Den andra föredrar att konst skall vara asymmetriska kompositioner, modern och radikalt experimentell och beskriver sig själv som instabil, missnöjd och skeptisk. På grund av skillnaden mellan dessa själar kan det vara svårt att skapa arbetsskyddskläder som skulle passa alla. (Wikström 1997 s. 50–54)

Färger påverkar vårt humör och vår sinnesstämning. Beroende på vilken färg som finns i ens omgivning kan den varna, lugna eller skapa en mer andaktsfull stämning men kan också framkalla obehagliga minnesbilder. Färgerna har olika betydelse och användning i vissa kulturer. Som ett exempel kan färgen gul användas. I forna Kina användes den gula färgen för att visa hur hög rang personen hade i dynastin. I andra länder symboliserar den gula färgen falskhet och pest. (Wikström 1997 s. 62–68)

Färgerna som används i sjukhusen är för tillfället vita, gröna eller blåa som är neutrala färger. Sinnesstämningen som dessa färger skapar är trygghet, renhet och vakenhet. Om arbetskläderna var röda, gula eller orange skulle sinnesstämningen som förmedlas patienterna vara värme, behaglighet och hos vissa personer kan de framkalla livliga känslor. Om man skulle ta dessa färggranna färger i bruk på avdelningar skulle det bidra till färgrikare och fantasifullare tankar hos patienter samt personal.

2.5 Kriterier för arbetskläder

Arbetskläderna används inom flera yrkesområden. Genom kläderna kan man signalera inom vilken bransch personen arbetar. Samma sak gäller inom sjukvården. Läkarna går med vita långa rockar, då sjuksköterskan och närvårdaren använder arbetskläder, T-skjortor och byxor enligt sjukvårdens modeller. Arbetskläder har tagits i bruk p.g.a. att de skall skydda arbetstagaren från att förorena eller kontaminera sina egna kläder. Genom att arbetstagarna inte använder sina egna kläder förhindrar man att smittosamma mikroorganismer sprids från arbetsplatsen till hemmet och tvärtom.

Det finns kriterier för hur arbetskläderna skall se ut och deras funktion i arbetsomgivningen. Det första och huvudslagliga kriteriet är att de tål värmedesinficering i samband med tvätten, fastän de skulle ha en kraftig färg. Textilen som valts att användas skall vara hållbar och lätt att sköta. Om tvätt instruktionerna på arbetskläderna skulle vara olika skulle detta kosta mycket för sjukhuset och därför siktar man på att använda liknande kläder för att undvika höga kostnader. Dock kan man inte följa dessa instruktioner då man tar hänsyn till isolerings fall och operationssal. Vid val av textilier till operationssal skall man beakta att plagget så lite som möjligt skall damma, samt att det ska tåla steriliserings- och desinficeringstemperaturerna samt ger inte upphov till statisk elektricitet. Bland de allmänna kriterierna för arbetskläderna på avdelningarna är att materialet andas, de får inte irritera huden eller leda till andra hälsoskador och användaren ska kunna röra sig enligt arbetets behov. Därtill skall plagget inte spänna för mycket. (Sihvonen 1992 s.179–183)

2.5.1 Utvecklingen av arbetskläderna från då till nu

I antikens Grekland klädde man sig i sjalar. Under denna tidsperiod hade man lite kunskap om hygienens och renhetens betydelse. Det fanns inte heller sjukhus som vi i dag känner igen, utan då var det helare som tog hand om de sjuka som hörde till överklassen. På landsbygden fanns det ofta en kvinnlig helare som gick från hus till hus för att hjälpa de fattiga bönderna. Förr var det vanligt att vårdaren arbetade i samma arbetskläder som man använde sig av när man tog hand om sitt eget hem. På medeltiden började kloster ta hand om de sjuka. Då tog sjukvården sina första fotsteg, fastän vården inte ännu liknade det vi i dagens läge kallar sjukvård. Symbolen för sjukvården på medeltiden märktes på riddare och nunnor som bar en svart dräkt som var dekorerad med ett vitt kors på röd botten (Holmdahl 1994 s. 22). Religioner hade en stor inflytande på sjukvården under flera hundra år. De påverkade hur man vårdade människor och vilken stil av kläder man använde sig av i kloster. På 1100-talet sköttes sjukvården i stort sett av nunnor och diakonissor. Den svarta dräkten och slöjan som nunnorna använde sig av vid vård och dagligt arbete i klostret symboliserade den tidens sjukvård. Det var Florence Nightingale som på slutet av 1800-talet lyfte sjukvården till ny nivå. Nightingale förklarade hygienens, renhetens och den friska luftens betydelse vid vården av sjuka. Hon betonade också att arbetskläder bör bytas då de använts länge eller blivit smutsiga.

(Holmdahl 1994 s. 134–150)

För Nightingale var det viktigt att vårdarens uniform skulle vara så ful och heltäckande som möjligt för att minimera uppkomsten av frestelser hos män. Detta betydde att klänningen skulle vara hellång, långärmad, och ha en hög krage. Klänningarnas färg kunde vara rutiga, randiga eller enfärgade. Till sjukskötarens arbetsuniform hörde också ett förkläde, långstrumpor, svarta fin skor med snören, brosch samt ett armband. Broschen och armbandet kom i ett senare skede i utvecklingen inom sjukskötarutbildningen. Förkläde har redan en lång tid använts som skydd vid arbete inom t.ex. köksarbete och patientvården. Till vårdarens arbetsuniform hörde också en hätt. Hätt är en huvudbonad som består av en vit duk som skulle vikas enligt vilken ställning man hade på avdelningen eller vilken arbetsinriktning man hade. Studerande inom vården hade olika streck på sin hätt för att man skulle kunna skilja på vilket år de var på i sin utbildning. Ofta användes styvare paffbitar eller föremål som skulle bibehålla hättans form under arbetsskiftena. Hättan blev en slags symbol för personer som var kunniga inom sjukvården. Hättan som på finska kallas Hilikka, hade olika former och utseenden under utvecklingen av sjukskötarutbildningen. Så som bilderna visar i boken Sjuksköterskans historia av Barbro Holmdahl ser man att arbetskläderna under årens gång inte genomgått några större förändringar i stil sedan början av 1900-talet. (Holmdahl 1994 s.134–230)

Det var vanligt att studerandena själv skulle sy och skaffa materialet för uniformen som krävdes på sjukhusen, då sjukskötarutbildningen var ny. Det hörde också till att studenten själv lappade hålen i sin uniform och såg till att kläderna var rena samt strukna. En ren och slät arbetsklänning signalerade omgivningen att vårdaren är noggrann och omsorgsfull i sitt jobb. Materialet som användes till klänningarna skulle vara bomull. Till uniformen hörde också en mörkblå yllemantel som användes då vårdaren behövde gå utomhus. Det var först efter 1900-talet som långärmade klänningar syddes till kortärmade klänningar. Under denna tidsperiod övergick man till att använda helvita arbetskläder. Hättans användning försvann också under denna tidsperiod. (Tahvanainen & Nirkko 2000 s. 322–258)

1980-talet var den tid då människor inte längre behövde kämpa för sitt levebröd. Det var tiden för ekonomisk blomstring som ledde till utveckling inom bl.a. arbetsmiljöer. Även

sjukskötarens arbetskläder förändrades. Den långa fällen på klänningarna förkortades till en kortare modell som sträcker sig över knäet. Långärmade klänningar blev kortärmade och liknade mer en lång tunika. Utvecklingen inom sjukvården bidrog fortsättningsvis till utveckling av arbetskläderna. Särskilt då bekvämligheten och steriliteten hade fått större tyngdpunkt inom vården. Detta ledde till att man i dag använder sig av långbyxor och en kortärmad tunika, modell t-skjorta. (MTV 2017)

2.6 Sammanfattning för bakgrunden

Genom de ovan nämnda litteraturen bevisas det att flera undersökningar har gjorts om barnens rädslor i sjukhusmiljön. Det uppkommer tydligt vilken ställning sjukskötaren har hos ett sjukt barn. Då barnet behärskar sin omgivning genom lek och fått undersöka olika materialen klara barnet av att bearbeta kommande ingrepp. Detta resulterar till att barnet minskar sin rädsla inför nästa vistelse i sjukhusen. För vårdpersonalen krävs det goda kunskaper om hur barnets visuella utveckling framskrider. För att kunna förbättra situationen borde färger användas både i arbetsskyddskläder och i omgivningen. Genom detta skulle man kunna skapa en trevlig omgivning till barnen i sjukhusen.

Med själva arbetskläderna har det skett en stor förändring redan under senaste 20 år. De mer stela arbetskläderna byttes till allt mer bekvämare arbetskläder som reflekterar till dagens stil i världen. De färglösa arbetskläderna byttes till vita, blåa och gröna färger som ger anvisning inom vilken bransch personen arbetar samt signalerar till patienten stillsamhet och renhet.

3 TEORETISK REFERENS RAM

Vårdteorin "Ansa, leka och lära" av Katie Eriksson fungerar som referensram i detta verksamhetsinriktade examensarbete. Denna vårdteori valdes på grund av att dessa begrepp är relevanta i ett barns liv. Barnet behöver närhet som kännetecknar ansa, leka för att kunna uttrycka sina känslor och lära för att kunna utvecklas som individ. Livet uppfattas som en helhet där den andliga dimensionen kommer fram genom tro, hopp och kärlek. Dessa begrepp har gett grunden för att ansa, leka och lära. För vården innebär detta att skapa ett tillstånd av tillit, tillfredsställelse och andligt välbehag. Tillsammans bildar ansa, leka och lära en hälsofrämjandeprocess. (Eriksson 1987 s.19–32)

Produkten som utvecklas i detta examensarbete baserar sig mest på Erikssons begrepp leka. Genom lek kan barnen lära sig och motta ny information. Detta ger möjlighet att forma figurer som ger tillgång för barnet att undersöka och lära djurens eller objektets namn. Målet med att ha djur eller andra figurer på arbetsskyddskläderna är att barnet skulle koncentrera sig på figurena och bli distraherad av själva inbegreppet som skall göras. Det är etiskt fel att dölja eller inte berätta information till barnet vilket leder till missuppfattning då man försöker föra tankarna annanstans. Erikssons (1987 s. 26–30) begrepp leka beskriver hur hälsa kan ses genom barnets lekande. Vårdaren skulle snabbt kunna märka att arbetskläderna som är fyllda med figurer inte intresserar barnet och genom det kunna observera direkt att barnets hälsa är i obalans. (Eriksson 1987 s.19–32) Nyttan med figurena på arbetsskyddskläderna är att vårdaren lätt skulle kunna utföra undersökningen under tiden som barnet studerar vårdarens krumelurer på kläderna. Man kan ändå inte dölja för barnet målet med undersökningen som strax skall ske.

När barnet leker kan hen bearbeta den information hen mottagit. Genom lek kan man också se i vilken känslöstämning eller humör barnet är. Leken är nyckeln för vårdaren att uppfatta hurdan information barnet redan förstår och vilken information som ännu är under process. Därför är det viktigt att en vuxen människa är med vid lekar som t.ex. sjukhusleken. Då kan den vuxna människan styra leken genom att visa exempel på hur ingreppet går till så att barnet själv kan öva sig och förstå ny information. I dagens läge rekommenderas det att föräldrarna leker sjukhusleken med barnet före vistelsen hos läkaren, för att minska rädslan hos barnet. (Terveyskylä 2017) På detta sätt kan man förebygga att barnen har det trevligare i sjukhusen och genom detta minska rädsla mot läkare och vårdare.

4 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Syftet med detta examensarbete är att utveckla färggladare och mönstrade arbetskläder med figurer som kunde användas på barnavdelningar.

Frågeställning:

Vilka färger och figurer väcker positiv upplevelse hos barn?

Kunde den utvecklade arbetsplagget användas på en barnavdelning?

5 TIDSPLAN

Började med mitt examensarbete i början av oktober 2017. I projektet lek, le och trivs har vi som grupp träffats två gånger under oktober. Enligt tidsplanen kommer vi att träffas som grupp en gång i månaden. Vid grupptillfällen går vi diskussionen om varandras arbeten och vilka tankar de uppväcker hos oss. Genom det kan man ge tips eller ge olika förslag som den andra kan ändra i sitt eget arbete.

Efter oktober ända till februari har man sökt efter litteratur och gjort en plan över hur arbetsprocessen skall framskrida. Då allt material är insamlat och granskat kan den första prototypen bildas för att kunna gå ut på fältet. Fältskedet kommer antagligen fördörjas p.g.a. att studenten har studier och arbete vid sidan om detta arbetsskede. När arbetsskedet är avklarat förflyttas studenten åt att sammanfatta och framkalla den slutliga

TIDTABELL	METOD	DELTAGARE	FÖRVERKLIGANDE	
Oktober 2017	23.10 Inledande träff med le, lek och trivs projektet 27.10 Idéseminarium	Studeranden inom Arcada och handledare	Planering av arbetsföljden och sökning av litteratur	Idé fas Planering & Dokumentering
November 2017	14.11 Extra handledning precisering av idén 22.11 Handledning om bakgrund och teori		Bearbetning av den sökta litteraturen. Formning av syftet och frågeställningar	
December 2017	12.12 Handledning om metoden		Bearbetning på den slutliga planen	
Januari 2018	16.1 Handledning och presentation av den slutliga planen			Färdig produkt
Februari 2018	12.2 Handledning			
Mars 2018	12.3 Handledning			

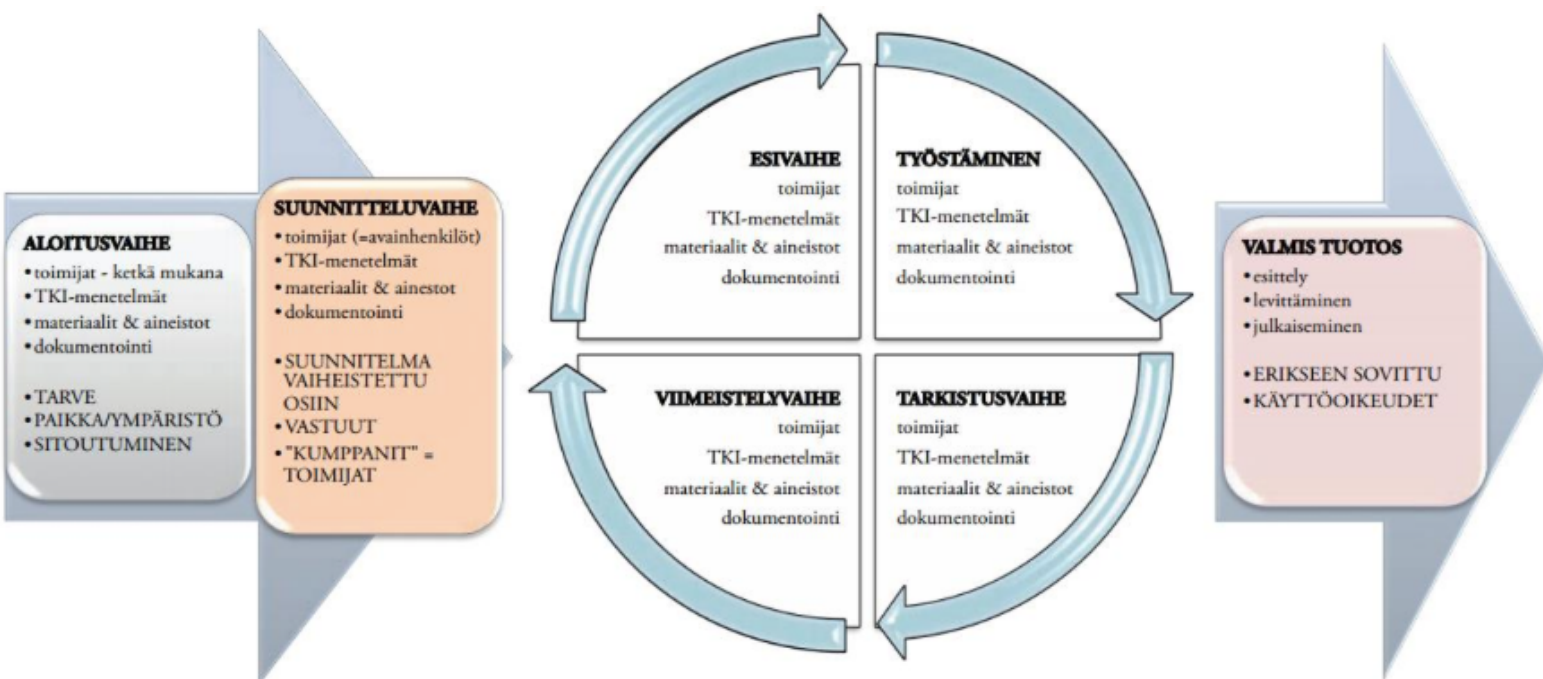
produkten av all feedback och material som fåtts under fältet. Då produkten är färdig kan studenten presentera slutresultatet.

Figur 1 Processtabell över produktutvecklingen

6 METOD

Jag har valt att göra ett verksamhetsinriktat examensarbete. I detta examensarbete används processbeskrivning enligt Kari Salonens (2013) konstruktiva modell. Målet med modellen är att man ständigt reflekterar, värderar och växelverkar med syftet för att nå slutresultatet.

Den konstruktiva modellens arbetsprocess består av sju olika arbetsområden som är: idéfas, planeringsfas, förfas, bearbetningsfas, utvärderingsfas, slutlig utformning och den färdiga produkten. Processen kan beskrivas som ett framåt drivande kugghjul där idé- och planfasen är strukturerade och hur produkten kommer att ta sin form. De två första arbetsskederna tar inte tidsmässigt länge om man jämför med de fyra mittersta arbetsprocesserna. Tiden sträcks oftast p.g.a. att man återkommer om och om igen till arbetsprocessfaserna då man fått ny information eller feedback av sin produkt. Detta kugghjul fortsätter snurra tills problem och feedbacken av förändringsförslag minskar samt att man själv är nöjd med resultatet som bildats. Figur 2, visar modellen på arbetsprocessen som Kari Salonen själv uppbyggt. (Salonen 2013 s.15–16)

Figur 2 Modellen för utvecklingsverksamheten inför ett examensarbete (Salonen 2012)

6.1 Arbetsprocessen

6.1.1 Idéfas

Idén bakom för att utveckla arbetskläder för barnavdelningar började från studentens egna upplevelser som tonåring. Under åren studenten har studerat inom hälsa och välfärd på Arcada har skribenten satt märke till behov och saker som kunde utvecklas och förbättras inom vården. Intresset för att utveckla egendesignade arbetskläder väcktes då man visiterat barnavdelningar där arbetskläderna var av samma färg som på vuxenavdelningar.

Genom att göra en egen tolkning av hur arbetskläderna kunde se ut på en barnavdelning kan man skapa en möjlighet, att i framtiden utveckla arbetskläder som skulle ge positiva signaler för trivseln på avdelningen. Om dessa arbetskläder skulle påverka barnen på ett positivt sätt skulle de ge möjlighet att fortsätta utveckla den perfekta arbetsdräkten för barnavdelningar.

För att arbetsplagget skall ha en unik stil har studenten själv designat figuren. Inspirationen till figuren som kommer att användas på arbetskläderna grundar sig på högstadiets bildkonstlektion. Där uppmuntrade bildkonstläraren eleverna att komma på en egen karaktär som man skulle skriva en kortfattad berättelse om. Karaktären har ingen koppling till de figurer eller mönster som gjorts tidigare. Som ett nytt försök i produktutvecklingen använder man sjukhusrelaterade teman i ritandet av karaktären.

Idén presenterades till handledare och andra gruppmedlemmar som var med inom projektet lek, le och trivs. För att idén kunde uppfyllas skulle man söka litteratur och olika forskningar som stödde relevansen av idén och behovet av produkten. På detta sätt kan skribenten bättre se var man skall begränsa sökorden och bredden av arbetet. För att underlätta litteratursökningen började man med att försöka specificera sitt syfte och frågeställningar för arbetet.

Målet med produktutvecklingen är att skapa arbetskläder som får barnen att känna sig gladare under sjukhusvistelsen. Förhoppningsvis skulle de vita arbetskläderna slopas och bytas till färggrannare arbetskläder på barnavdelningarna. Viktigast är att få veta barnens åsikt om vilka färger och om figuren påverkar barnen positivt.

6.1.2 Planfasen

I denna fas beskrivs hur produktutveckling kommer att utgöras för att nå det önskvärda resultatet. Med noggrann planering och strukturerad arbetsföljd har man lättare att återkomma till material och litteratur för jämförelse. Det räknas upp i små detaljer vad som behövs för utvecklingen.

För att studenten arbetar självständigt med produktutvecklingen finns det få deltagande vid de skriftliga faserna.Handledarna finns med i varje steg av utvecklingen för att kunna hjälpa och styra skribenten på rätt väg. Dock är de inte närvarande då arbetet görs av skribenten.

En konkret plan gjordes för att lätt se saker som behövs skaffas och göras innan man kan förflytta sig till fältuppgifter. Planen ger möjligheten att strukturerat kunna arbeta i en logisk ordning. Tabellen nedan kan man se vilka saker som behöver utgöras före man kan flytta sig över till framkallandet av produkten.

BEHOV FÖR UTVECKLING	PLAN
Arbetsplaggets utseende	Göra en T-skjorta som liknar dagens arbetskläder som används på avdelningen
Arbetsplagget	Färgval och typ av material
Figuren	Rita för hand figurerna med sjukhusgrepp
Material som behövs anskaffas	A4 papper och träfärgpennor
Diskussion om idén med deltagare	Handledare, kollegor, vänner och släktingar
Möjliga intervjupersoner	Vänner och grannar (barn och vuxna)
Nyckelord	Barn, färg, figur, arbetskläder, sjukhus, rädsla, trivsel
Litteratursökning	Bibliotek, Libguide, Google, vård relaterande tidningar och relevanta nyheter

Figur 3 Tabell över planeringen av produktutvecklingen

6.1.3 Förfasen

Den skrivna litteraturen som valts till bakgrunden har levt och formats om flera gånger p.g.a. att det uppkommit hela tiden ny information. De fattande materialen skaffades för att kunna framkalla figuren till arbetsplagget samt kunna börja pussla ihop en helhet.

Från det man börjat skriva på examensarbetet har man sökt litteratur och material som skulle stöda produktutvecklingen. Material har sökts från Arcadas bibliotek, tidskrifter

via Libguide, Google, vårdrelaterade tidningar och nyheter som berört barnsjukvården. För att lättare komma åt artiklar och tidskrifter begränsade studenten sina sökord till child, children, fear, color, clothing och hospital. Skribenten har dokumenterat materialet som använts till arbetet både på papper samt använt sig av Onedrive. Studenten är den enda som har tillgång till sitt privata konto på molnet i Onedrive.

Från förut hade skribenten redan material som behövdes för att kunna skissa figurerna på papper. De använda materialen och produkterna kan du se i bilaga 1 (s.34). Färgläggningen för karaktären valdes att användas träfärgpennor, se bilaga 2 (s.35). För att framställa produkten i verkligheten har studenten haft flera diskussioner med studiekamrater och vänner om vilka sjukhusrelaterade ingrepp skulle passa för till arbetsplagget. Det väljs tolv mest allmänna ingreppssituationer som barnen kan möta under sin vård. Figuren som valts till arbetskläderna skissas först för hand på papper och sedan förstärks konturerna med en permanentpenna. Se bilaga 3 (s.35), för att se det slutliga konturerna och färgläggningen på figuren.

Olika idéer om hur den slutliga produkten skulle framkallas funderades med flera personer. Som första idé skulle figuren klippas ut och limmas fast med speciallim på ett liknande arbetsplagg som används på dagens sjukhusavdelningar. Denna plan slopades p.g.a. att t-skjortan inte skulle vara användbar eller kunna tvättas i tvättmaskinen. Som lösning på problemet föreslogs det i en diskussion att man genom ett bildklippningsprogram skulle modifiera figurerna för arbetskläderna och sätta dem i ett tryckeri för att få ett bättre slutresultat. Färdiga figurerna skannades och sparades på skribentens privata konto på Onedrive, för att kunna börja modifiera bilderna på bildklippningsprogrammet. Bildklippningsprogrammet Photoshop CC valdes för modifieringen.

Skribenten har skickat sin förfrågan per e-post till Visaprint och Festime om möjligheten att framkalla arbetsplagget. Båda företagen trycker t-skjortor till en större grupp av personer, som tex. trycker t-skjortor för hela klassen eller till företag som behöver utseendemässigt uppmärksamhet.

Innan studenten gav sig iväg att utsätta sin produkt på fältet gjordes det en kort presentation inför gruppen lek, le och trivs. Vid ett presentationstillfälle med gruppmedlemmarna gick man igenom förbättringar och utvecklingsmöjligheter för att uppnå det bästa

resultatet. De gruppmedlemmar som studerade inom samma ämne delade även med sig källor som skulle passa in i mitt examensarbete.Handledarna Annikki Arola och Ira Jeglinsky-Kankainen har hjälpt och styrt skribenten mot den rätta inriktningen med feedback och tips för skrivandet av examensarbetet. Skribenten hade redan i ett tidigt skede frågat muntligt lov av grannar och vänner som har barn om de ville utvärdera och ge sin åsikt om produkten som görs. Två familjer ville gärna hjälpa och stöda skribenten.

6.1.4 Bearbetningsfasen

Idén bakom produkten är att använda samma material på arbetskläderna som redan finns på marknaden. Materialet är hudvänligt för användaren och materialet andas för att användaren skall kunna arbeta genom dagarna utan att känna sig obehaglig i klädseln. (Sihvonen 1992 s. 179–183)

För att få en glimt av hur den slutliga produkten i slutskedet se ut, valdes det att göras en prototyp. För att kunna få framkallat den första prototypen klipptes figurerna ur pappret och placerades på en neon-röd SOC W run tee (modellen på t-skjortan). Detta gav chansen att placera de olika figurerna på olika ställen tills placeringen godkändes av studenten. När figurerna hade sina platser fästespappers figurerna med knappnålar fast i t-skjortan. Se bilaga 4 (s.36), för att se den första prototypen. Då första prototypen framkallats kunde studenten gå och fråga feedback av barn samt föräldrar om deras åsikt om produkten. Studenten hade redan i förväg frågat samtycke av föräldrarna om barnen och de själva skulle gå med på en intervju där de skulle utvärdera produkten.

Första prototypen presenterades på sommaren 2018. Prototypen blev bedömd av fyra barn i åldern 4, 6, 8 och 11 och av barnens föräldrar. Barnen och föräldrarna var bekanta från förut till studenten. Intervjun gjordes i en omgivning som var bekanta och trygg för barnen. Frågor som ställdes till intervjupersonerna var:

1. Vad tycker du om denna produkt?
2. Vad skulle du ändra i produkten?

Feedbacken som studenten fick av de yngsta barnen var att de gillade den färggranna färgen på skjortan. Ett av de äldsta barnen kommenterade av den granna röda färgen. Barnet förklarade att den röda färgen kan vara obehaglig för vissa barn. Barnet syfta till att hen själv tycker om röd färg men om den skall skapa trygghet och lugn hos barnet är färgen för stark. Figuren i sig självt fick av alla fyra barn positiv feedback. De tyckte att figuren var rolig när den läkte att den var en pirat. Barnen undrade i första hand vad figuren föreställde. De två yngsta barnen förstod inte alla ingreppen som figuren gjorde. Då igen de två äldsta barnen kunde urskilja ingrepp de själva varit med om någon gång, som att ha haft foten gipsad.

Föräldrarna var av samma åsikt om att barnen inte vet eller förstår att figuren föreställer en bildrörs TV. Dock tyckte alla föräldrar att figuren är väldigt söt och slår flera dagens konstiga barnprogramms figurer. Det som barnen gärna önskade att skulle ändras i figuren var att färgerna skulle förstärkas och bilderna vore större så att man kan se vad de föreställer från längre avstånd.

6.1.5 Utvärderingsfasen

Kommentarerna av intervjupersonerna jämförs med litteraturen som använts i arbetet. I intervjun kommenterade ett av barnen att den granna röda färgen kan leda till dåliga minnen. Här hänvisas det till att den röda färgen kan påminna barn av blod de fått i t.ex. operation eller sårvård. Det bevisade sig att det finns ännu arbete för att nå ett gott resultat. Efter att ha gått igenom förfasens arbetsprocess konstaterade skribenten att valet av bas färgen för arbetsplagget måste funderas om. Det krävdes att söka till litteratur som stödde åsikterna om färgbyte till arbetsplagget. Skribenten gick igenom litteratur från olika databaser och nyheter som relaterade med färg och sjukhusrädslor.

Yles reporter Olli-Pekka Kursi intervjuade klädesdesignern Paola Suhonen som designat de nya patientkläderna för det nya barnsjukhuset i Mejlans. Suhonen berättar hur de kommit fram till att använda sig av pastellfärger och inte använda sig av starka färger för patientkläderna. Även Suhonen kommenterar över att en stark röd färg kan påminna barn om blod de fått. (Kursi, Yle 2018)

När de små förändringarna gjorts och jämförelserna av materialet var avklarat, kunde skribenten flytta till bearbetningsfasen på nytt för att kunna framkalla den slutliga produkten. Då skribenten fått sitt svar om tryckmöjligheten skickas de modifierade figurerna till någondera Visaprint eller Festime. Dock tillverkar företaget inte tunikan som liknar dagens arbetskläder utan använder sig av normala t-skjortor. Med denna lösning får produkten sitt mer verkliga utseende än att man skulle limma figurerna på en t-skjorta. Utseendemässigt blir slutresultatet mycket snyggare och verkligare.

6.1.6 Slutligautformningen

Den information som intagits och fått under hela arbetsprocessen går igenom av studenten som avgör sedan hur det slutliga utseendet på arbetskläderna blir. Studenten beslöt sig att ändra basfärgen på arbetskläderna till orange i stället för röd bakgrund. Förändringen gjordes p.g.a. kommentarerna studenten fick av sina intervjupersoner och av litteratur och inflytandet av dagens nyheter. Figuren som används till arbetskläderna kommer att förbli som den är designad p.g.a. att studenten tyckte att ursprungsidén av karaktären skulle tappa sin charm om den förändras för mycket.

Då de sista avgörande besluten gjorts skickar studenten iväg sin slutliga design av arbetsskjortan till textiltrycket för att kunna framkalla den slutliga produkten.

6.1.7 Färdig produkt

Arbetsplaggets material av tyget förblev polyester blandat med bomull p.g.a. företaget inte hade andra tygmateriälsalternativ. Modellen på arbetsplagget förblev en t-skjorta med v-formad skärning vid halsöppningen. Detta val gjordes för att försöka nå samma modell som används i tunikorna på arbetskläderna som är den mest populära modellen som används idag. Basfärgen på arbetsplagget förblev orange. Figuren som används kallas för Lilla TV som har designats med olika sjukhus relaterade ingrepp. Figuren placerades i en slumpmässig ordning på arbetsplagget.

7 ETISKA ÖVERVÄGANDE

I detta examensarbete följer man de forskningsetiska riktlinjerna av god vetenskaplig praxis i studierna vid Arcada. För att få intervjua barnen och fråga deras åsikt om vad de tyckte om produkten har man muntligt frågat lov av föräldrarna. Förfrågan berörde

också vuxna. Föräldrarna och deras barn är medvetna över att deras kommentarer har använts för detta examensarbete. Skribenten har beskrivit intervjupersonerna på ett sätt där personerna kan behålla sin identitet utan att man kan identifiera dem. (Arcada 2012)

8 RESULTAT

Framkallandet av ett gott resultat krävde sin tid. Produkten har krävt en cirkulerande arbetsprocess för att en rätt typs stil och form skulle bildas.

Bakgrunden ger uppfattningen om varför det finns behov att utveckla ny sorts arbetskläder till barnavdelningar. Det löser inte problem men den beskriver vilka undersökningar och forskningar som har gjorts inom valda ämnet. Med litteraturen kan skribenten stöda sig till vid val av bl.a. material och färg. Den historiska delen av bakgrunden av sjukhusarbetskläder ger skribenten och läsaren en bra inblick på hur utvecklingen och förändringen har ägt rum med åren. (Holmdahl 1994 s. 134–230) Visuellt beskrivs utvecklingen bäst av catwalken som filmats. (MTV 2017)

Kari Salonens (2013) konstruktiva modell har visat sig vara till nytta för att bilda en klar och lätt förstådd produkt. Modellen gav möjligheten att arbeta strukturerat utan att man tappar bort ordningsföljden. Detta underlättade arbetsprocessen genom att man genast kunde jämföra vad möjligtvis gick snett vid första försöket. Genom att vara medveten om vad som finns på sociala medier och vad som diskuteras inom hälsa och välfärd, har man kunnat tillägga information som berör och förbättrar nyttan av detta arbete.

Figuren är planerad och designad av studenten själv som gör att arbetsplagget blir mer originell och speciell. Figuren föreställer en bildrörs TV som är karaktäriserad som ett litet barn. För att arbetskläderna riktas till barnavdelningar har man valt att infoga sjukhusrelaterade ingrepp i figuren. Målet med att ha dessa olika ingrepp på figuren är att försöka få barnet att samarbeta och skapa en starkare relation med vårdaren. Arbetsplagget ger möjligheten för barnet att känna igen ingrepp hen själv varit med om samt undersöka andra ingrepp som är obekanta.

Till sist och slut bildades en produkt som kunde användas som arbetsplagg på barnavdelningar. Tyvärr uppnår produkten inte materiellt till kriterierna för sjukhusmiljön. Ut-

seendemässigt med färg och figur fick produkten positiva känslor hos personer som sätt och värderat arbetsplagget. En tydlig förbättring i trivseln kan inte uppfyllas p.g.a. arbetsplagget är inte prövat i sjukhusmiljön där det finns barnpatienter.

9 DISKUSSION

I detta kapitel diskuteras och valideras valen som gjorts under arbetets gång samt vad som skulle ha kunnat göras på ett annorlunda sätt för att komma till ett bättre resultat. För att lättare följa med diskussionerna har studenten delat upp kapitlet i olika delområden.

För att ett arbete skall kunna förstås på en mer djupare nivå används teorier för att förklara dem. I detta arbete söker man efter förståelse över hur barnen kognitivt utvecklas och hur utveckling sker vid vissa situationer. Till arbetet valdes att användas Kati Erikssons teorin ”Ansa, leka och lära”. (Eriksson 1987 s. 26-30) Teorin är relativt gammal jämfört med teorier som uppkommit under de senaste decennierna inom vården. Tyvärr berör inte teorierna denna examensarbete p.g.a. att målgruppen i arbetet berörde barn. Teorin används ändå i detta examensarbete p.g.a. att den passade så bra ihop med studentens ide för produktutvecklingen. Fasten arbetskläderna är inte menade för lekandet av barnet var målet att försöka få barnen att koncentrera sig att undersöka arbetsplaggets figurer med sjukhusingreppen. Genom att få undersöka arbetsplaggen kan barnet lära och känna igen vad som görs. Denna beskrivning reflekterar sig på teorin inom begreppen lära och leka. (Eriksson 1987 s. 26-30)

En relevantare och modärare teori kunde väl väljas. En teori om färgen och dess betydelse kunde också ha varit en möjlighet men då skulle teorin inte uppfyllt idén bakom examensarbetet. Arbetskläderna som designades har som mål att förbättra barnets trivsel på sjukhus och inte för att en viss typs färg skulle passa inom en viss omgivning. Annan typs teori skulle inte ha stött syftet och frågeställningarna för examensarbetet, annars borde syftet ha en annorlunda formulering och idé för en produktutveckling.

9.1 Metoddiskussion

Metoden har den största påverkan på hur produkten skulle utvecklas. Till detta examensarbete valdes det att användas den konstruktiva modellen av Kari Salonen (2013). Syftet med den konstruktiva modellen är att man jobbar strukturerat steg för steg men tillåter ändå utvecklingen återkomma till startfaserna. Modellen över den konstruktiva arbetsmetoden (se figur 2 s. 20) förklaras som ett kugghjul var man snurrar tills det uppkommer ett behagligt resultat. Metoden var första svår att förstå tills man kommit så långt att man förstod att man återkommer till de material man hittat i början av arbetsprocessen. Med hjälp av en kollega underlättade förståelsen av hur metoden fungerade. Tack vare att metoden var fördelat till sju olika faser som var beskrivna mycket tydligt vad som händer under vilken fas var det lätt att följa processens gång. Med en strukturerad modell är det lätt att kunna hitta var som kanske problem uppstod och vilka områden som krävde ännu djupare utveckling.

För att hitta den mest passande metoden provades det olika alternativ. Vid litteratursökningen av metoden märktes det att Kari Salonens metoder användes i största delen av produktutvecklingar. Studenten valde att välja en av modellerna som Kari Salonen grundat. Kari Salonen beskriver i sin rapport om tre olika modeller över hur man kan nå en produktutveckling. Den första metoden hanterar om den linjära modellen som beskrivs en mycket ytilg arbetsprocess av vad det i verkligheten har varit. Den linjära modellen har en linje var man arbetar fas per fas där efter resultatet värderas. Den andra modellen av Kari Salonen kallas för den spirala modellen. I den spirala modellen arbetar man med olika uppgifter som baserar sig på argumentationer, organiseringar, förverkligande och utvärderingen. Dessa fyra uppgifter bildar om och om en krets var det till slut bildas ett färdigt men ett flummigt resultat. (Salonen 2013 s.15–16)

9.2 Utmaningar och problem under produktutveckling

De fyra största problemen som uppkom i detta examensarbete var kring intervjupersonerna, valet av färgen, figuren som använts för arbetskläderna och begränsningen av litteraturen. Spekuleringen kring intervjupersonerna om feedbacken och kommentarena som studenten förblev för ytilga. Är det möjligt att få bara positiv feedback av intervjupersonerna då man visat upp sin första prototyp. Skulle

slutresultatet ha en annorlunda slutformning om produktvecklingen skulle ha gjorts till obekanta intervjupersoner för studenten. Svaret är troligtvis ja. Dock intervjuades barn i olika ålder och det sägs att barnen aldrig ljuger då de tillfrågas något. Den feedback man fått av de yngsta är sanna då de äldre barnen kan ha erfarenhet av sociala kommunikationer så de kan svara på ett förebyggande sätt. För att detta arbete är bara en materiell bas för ett företags idé i framtiden, förnöjer studenten med resultatet som bildats.

En av de avgörande grunden för designen för arbetsplagget var att välja bakgrundsfärgen. Största delen av litteraturen och materialet som upptäckts hänvisar till att varma färger uppväcker positivare känslor inom oss. Dock kan färger också framkalla minnen som kan vara någondera goda eller dåliga. Färgerna framkallar inte bara minnen utan kan också framkalla energi eller ha en lugnande effekt hos oss. (Albert et al. 2013 s.141-149) För att målet med att använda sig av färggranna arbetskläder är att skapa en omgivning där barnen kan uppleva trygghet och lugnhet. Fastän plagget i sig själv bärs inte av barnpatienterna hör vårdarna till omgivningen där barnen spenderar sin vardag.

För att det uppkom i studierna att kalla färger har mer negativa känsloupplevelser hos barn och vuxna valdes det automatiskt att välja mella orange, röd eller gul som hör till den varma färggruppen. (Wikström 1997 s.62-68) Studentens egen favorit är röd och hade som baktanke att använda den som bakgrundsfärg på arbetsplagget. Till den första prototypen användes en stark neonröd för att kunna visa upp för intervjupersonerna om hurdan produktutveckling det talades om. Kommentarer av intervjupersonerna och litteraturen som upptäckts ändrade åsikten om att använda färgen röd på arbetsplagget. För att röd är samma färg som blodet kan detta i stora fall påminna många om blödningar eller operationssalar. Det skulle också vara farligt att ha röd som bakgrundsfärg p.g.a. att man inte skulle möjligtvis märka skillnaden mellan blodfläckar och smutsfläckar på arbetsplagget. Den gula färgen kunde möjligtvis användas men skulle i viss belysning kunna reflektera sig på patienten och kanske vägleda fel till symptomter på en patient. Syfter med förra mening till patienter som lider av lever sjukdomar. (Kursi, Yle 2018) Deras symptomter ses bl.a. som gulhet på huden.

Om inte röd eller gul är lämplig för att användas på avdelningar på sjukhusen blev det kvar att välja orange färgen. Orange hör till mellanfärgen som är en blandning av grundfärgerna röd och gul, som också hör till de varma färgerna. Orange har använts oftast som en uppmärksamhets färg hos vägarbetare och konstruktörer m.m. för att medarbetare samt andra utomstående skall se upp för en annans liv. Man kunde på samma sätt tänka sig att vårdpersonalen skulle använda sig av den orange uppmärksamhets färgen för att vi sköter om människor. Den orange färgen är inte ändå neonfärgad eller ha som mål att uppmärksamma patienter. Målet är att ha en färg som väcker mera positiva känslor än fara och ängsel.

Problematiken kring figuren uppkom vid förvärligandet av arbetsplagget. För att figuren skulle färgförstärkas tappade karaktären sin ömhet vad den i verkligheten är. Men utan färgförstärkningen skulle figuren varit en vit stick-figur utan karisma på ett printad arbetsplagg. Ett annat problem som uppkom först då den färdiga produkten sågs i verkligheten, nämligen är figurens ingrepp för små att se? Har arbetsplagget någon nytta om patienterna inte ser tillräckligt noga från en längre distans vad figuren håller på med? Tanken bakom att ha så många figurer som möjligt, var att varje barn som kommer åt att undersöka arbetsplagget skulle hitta en eller fler ingrepp de själva varit med om. Detta betyder att diskussioner eller ingrepp som görs skall vara på en avstånd där barnen ser för att kunna undersöka vårdarens arbetsplagg.

Eftersom figuren är designad och utvecklad av studenten har det mera betydelse hur målgruppen uppfattar figuren. Figuren ger ansiktet för en egen stils produktutveckling för arbetskläderna. Utan den egna designen skulle arbetet ha en annorlunda syfte än vad den har. Om detta examensarbete skulle ha som mål att uträda vilken figur och färg skulle vara den angenämaste kombinationen för arbetskläder skulle inte mödan över ritande och designandet av figuren ha någon påverkan.

Litteraturen ger oss stödet och bevisen som behövs då man vill utveckla eller undersöka inom sitt intresseområde. Med litteraturen kan man stärka sina tankar genom att hänvisa till en pålitlig källa. På sätt och vis förstärker man sin egen position i framgången men gör sin egen produktutveckling eller forskning. I detta fall var det ypperligt svårt att hitta litteratur och material som kunde användas. Man hamnar vara kritisk då litteraturen eller materialet är föråldrat p.g.a. att informationen kan vara fel eller otillräcklig. I detta

fall fanns det inte så mycke undersökningar direkt på hur barnen förhåller sig till vårdarens arbetskläder. Problematiken som uppstod redan i startgruperna om hur man skulle klokt begränsa litteratursökningen så att man skulle få så klara områden som möjligt. Målen var att lyfta fram vad barnen är rädda för inom sjukhusen, hur de påverkar deras uppväxt och hur de reflekteras över vårdarens arbetskläder. För att produktutvecklingen resulterade till ett arbetsplagg måste bakgrunden av dagens sjukhusarbetskläders historia lyftas fram. Fram för allt var det viktigt att få reda på lösningar om hur barnen reagerar till färger och olika figurer. Som det märks finns det flera områden som är viktiga som måste lyftas fram för att få förståelse bakom produktutvecklingen för arbetsplagget.

Spekulationen kring om en för noggrann beskrivning av barnets syn och färg utveckling relaterat till konsten är onödigt för detta arbete. En noggran beskrivning om hur barnen formar och utvecklar sin bekantskap med färger och former är viktigt att lyfta fram för att man skall förstå vilka färger barnen redan kan urskilja. Dessa små detaljer kan förklara varför en specifik färg valts för arbetskläderna. Konstens relevans i arbetet är kanske en aning flummig beskrivits i bakgrunden. Konsten har betydelse kanske mer då individen försöker hitta sin egen identitet som människa. Dock kan konsten inte uteslutas från detta arbete p.g.a. att figuren som används är en slags konst. Konsten kan uppfattas på olika sätt och tolkas av alla på olika sätt. Fastän figuren liknar mer en barnprograms figur som eventyrar inom sjukhusmiljöer kan figuren relateras som barnens konst.

Det finns alltid möjlighet att förbättra och utveckla produkter. Dock i något skede finns det inte mer något man vill förändra. I detta fall hanteras det om arbetskläder. Under historiens gång har arbetskläderna haft olika designer enligt den tidens regler och rekommendationer. Vem vet om dagens tunika och arbetsbyxor på sjukhusen kommer att vara helt annorlunda efter 50 år och vad är då rekommendationerna för arbetskläderna.

Arbetskläderna skall vara lätta och sköna att använda samt skydda oss från att föra smittor vidare från arbetsplatsen hem. I detta examensarbete resulterade inte produkten totalt det vad studenten tänkt sig p.g.a. att tygmaterialet förblev polyester blandat med bomull och inte enligt kriterierna för sjukhusen. För att denna produktutveckling resulterade sig till en arbetsplaggmodell sågs det som bäst att spara kostnader genom

att använda tygmateriel som fanns på tryckföretagets hemsidor. Dock en bättre inverkan kunde ha fått genom att uppfylla planen till det rätta tygmaterialet.

För att denna arbetsplagg skulle få en bättre utvärdering borde en större och bredare intervju göras. En större grupp intervjupersoner skulle ge möjligheten till att indela barnen till sina åldersgrupper. Genom indelningen skulle man få klara svar på hur varje åldersgrupp ser designen på arbetsplagget. Med feedbacken kunde man utveckla och förbättra arbetsplagget till den stil som passar barnen bäst. En större intervjugrupp tillåter också möjligheten att designa nya kombinationer av arbetsplaggets design och möjligen att utvidga kollektionen av arbetskläderna.

Med denna produktutveckling har studenten som plan i framtiden att göra en egen kollektion av designen hon själv kommit på. Detta grundliga basarbete kan studenten i senare skede grunda sig på material som plockats fram för att bilda eget företag och möjligen få arbetskläderna till avdelningarna i barnsjukhusen.

KÄLLOR

Alin-Åkermark, Britta. 2002, *De första sju åren*. Stockholm: Natur och Kultur, 374 s.

Albert, Nancy M., Burke, Jane., Bena, James F., Morrison, Shanon M., Krajewski, Susan. 2013. Nurses' Uniform Color and Feelings/ Emotions in School-Aged Children Receiving Health Care. *Journal of pediatric Nursing*. Nr 28(2). s. 141-149.

Arcada Forskningsetiska delegation i Finland, 2012. *God vetenskaplig praxis i studier vid Arcada*. Helsingfors.

Tillgänglig: https://start.arcada.fi/sites/default/files/dokument/ovriga%20dokument/god_vetenskaplig_praxis_i_studier_vid_arcada.pdf Hämtad: 10.1.2018

Eriksson, Kati. 1987, *Vårdandet idé*. Stockholm: Norstedts Förlag, 100 s.

Hallström, Inger; Elander, Gunnel; Petterson, Eva Gärdsmo; Nordström, Berit; Runeson, Ingrid & Zeime, Gisela. 2003, *Barn- och ungdomssjukvård*, Stockholm: Liber AB, 240 s.

Holmdahl, Barbro. 1994, *Sjuksköterskans historia*. Falköping: Liber utbildning AB, 255 s.

Kurski, Olli-Pekka. 2018. Lastensairaalan pikkupotilaat saavat ylleen Paola Suhosen luomat pöllövaatteet. Yle, 7.2.2018. Tillgänglig: <https://yle.fi/uutiset/3-10063313> Hämtad 12.9.2018

MTV, *Sairaanhoitajauniformut katu-catwalk*. 2017, Pori SuomiAreena, 15.7.2017.

Tillgänglig: <https://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/sairaanhoitajat-esittelivat-hauskassa-muotinaytoksessa-tyoasuja-vuosien-varrelta/6504798#gs.IKPvQvU>

Hämtad 9.2.2018

Olli, Johanna. 2011. Lekki lasten hoitotyön keinona. *Sairaanhoitaja-Sjuksköterskan*. 3/2011, vol 84, 18-20 s.

Tillgänglig:

<https://lastenneurologianhoitajat.yhdistysavain.fi/@Bin/160336/Leikki+lasten+hoitotyön+keinona.pdf>

Hämtad: 25.10.2017

Project Liv. 2014, *Vår verksamhet- Om oss*. Tillgänglig:

<https://www.projectliv.fi/sv/content/27-om-oss>

Hämtad 10.12.2018

Salmela, Marja. 2010, *Hospital-related fears and coping strategies in 4–6-year-old children*. Helsinki,

Tillgänglig: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/22646/hospital.pdf?sequence=1>

Hämtad: 25.10.2017

Salonen, Kari. 2013, *Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön - Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle*, Suomen yliopistopaino – Juvenes Print Oy, Tampere, 41 s. Tillgänglig:

<http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf> Hämtad: 5.12.2017

Sihvonen, Kerstin. 1992, *Bekämpning av infektioner på sjukhus*. Helsingfors: universitetstryckeriet. 2 uppl. 468 s.

Stirling, John. 2002, *Neuropsykologi - en introduktion*, Lund: Studentlitteratur 2004, 346 s.

Tahvanainen, Helga; Nirkko, Juha. 2000, *Hoitotyön muistot*. Hämeenlinna: Karisto Oy, 384 s.

Terveyskylä 2017, *Tietoa sairaalaan leikki- ja nuorisotoiminnasta*.

Tillgänglig: <https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/perheille-ja-kasvattajille/sairaalan-leikki-ja-nuorisotoiminta/tietoa-sairaalan-leikki-ja-nuorisotoiminnasta>

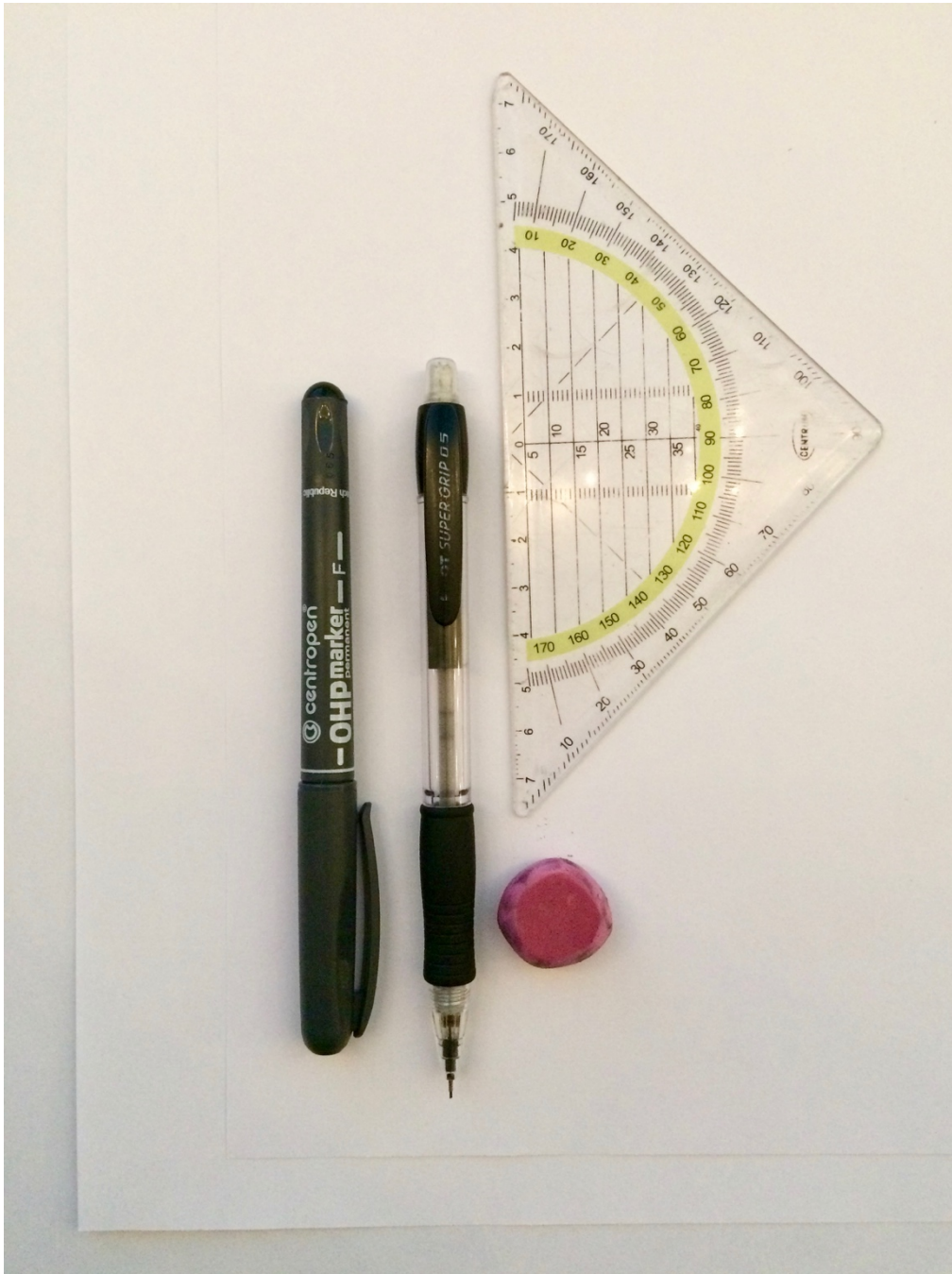
Hämtad: 8.1.2018

Tuomi, Sirpa. 2008, *Sairanhoitajan ammatillinen osaaminen lasten hoitotyössä*. Kuopio: Kuopion yliopisto.

Tillgänglig: <http://www.oppi.uef.fi/uku/vaitokset/vaitokset/2008/isbn978-951-27-0815-4.pdf> Hämtad: 25.10.2017

Wikström, Britt-Maj. 1997, *Estetik och omvårdnad*. Lund: Studentlitteratur 2001, 167 s.

BILAGOR

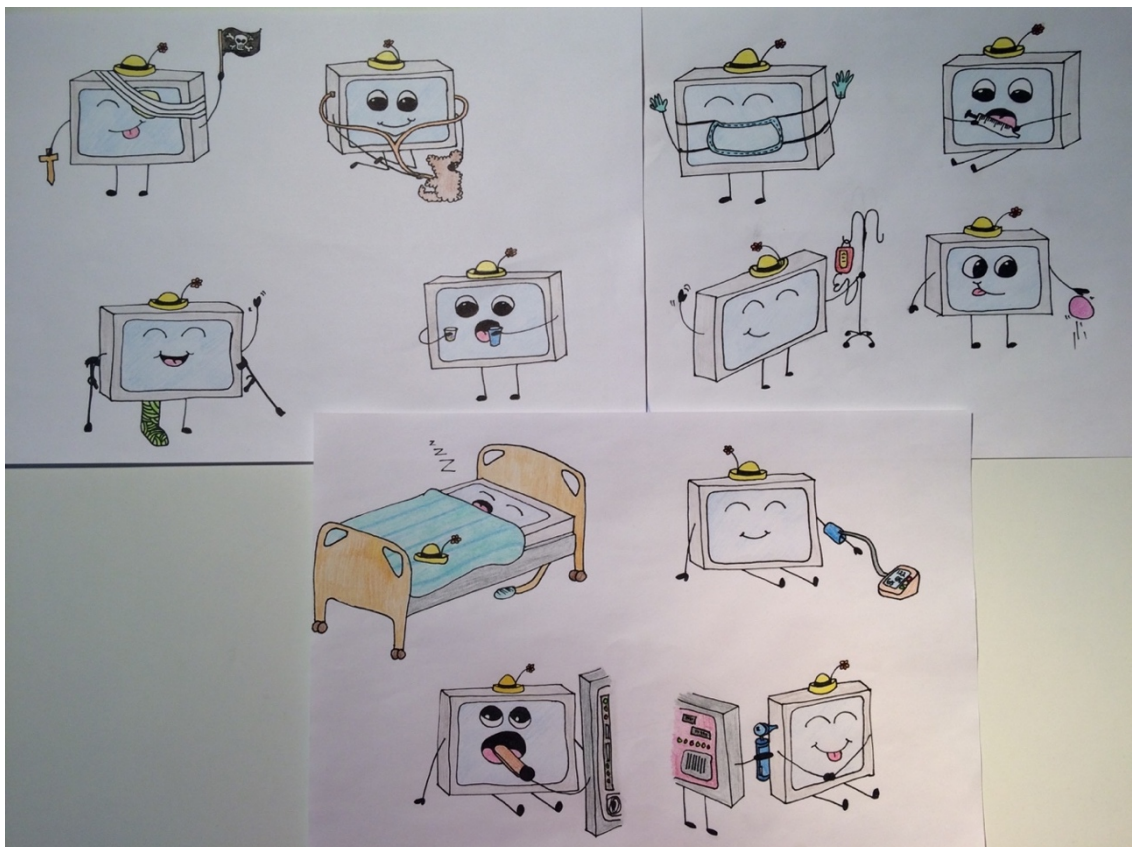

Bilaga 1

(Längst till vänster) Centropen –OHPmarker permanent, alkoholbaserad, vattentät, (Pennan i mitten) Pilot super grip 0,5mm, Gummi, Geotriangel, Cannon kopieringspapper A4 80g Yellow Label

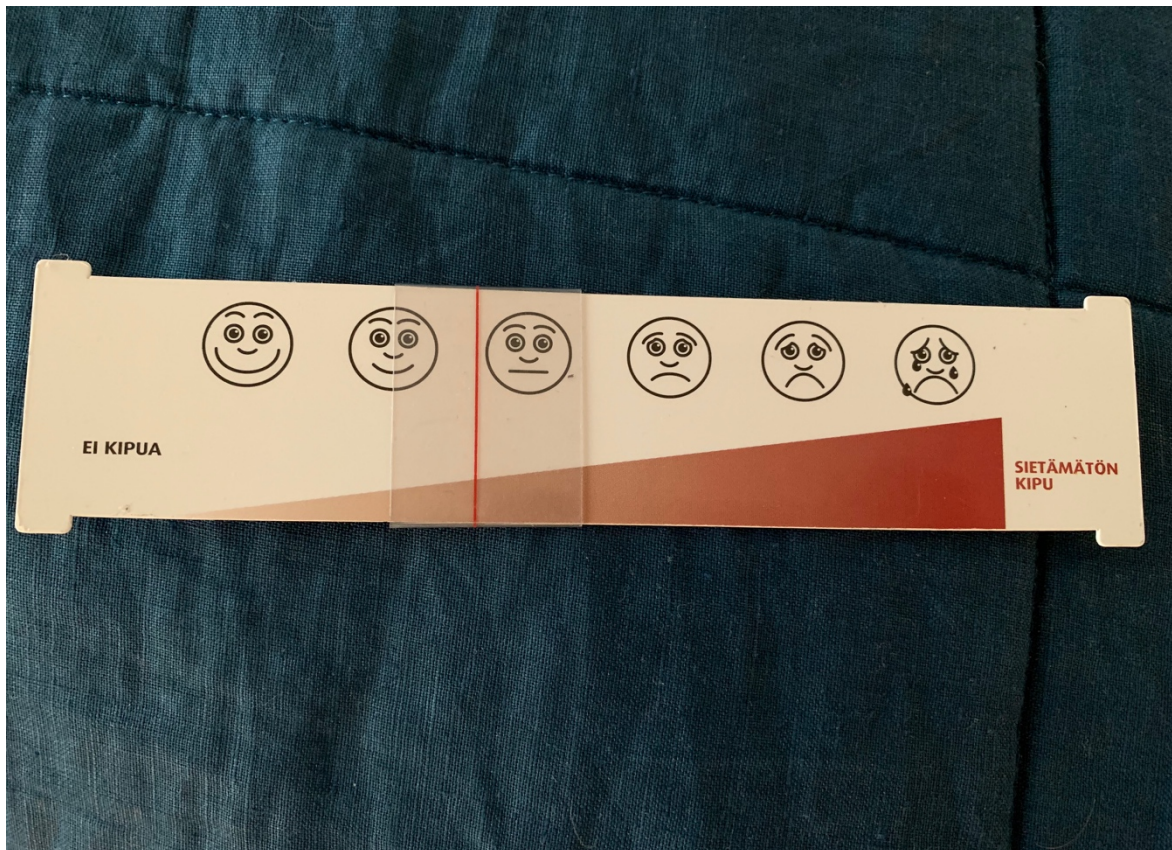
Bilaga 2 Träffärgpennor 50st. Tokmanni Oy, Isolammintie 1, 04600 MÄNTSÄLÄ. 9,99€

Bilaga 3 Slutliga utseende av karaktären

Bilaga 4 Den första prototypen av arbetsplagget

Bilaga 5 Ansiktssmärtskalan VAS

FIGURER

Figur 1: Processtabell över produktutvecklingen s. 17

Figur 2: Modellen för utvecklingsverksamheten inför ett examensarbete s.18

Figur 3: Tabell över planeringen av produktutvecklingen s.20